Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
EVGENI TANČEV
prednesené 15. apríla 2021 [1]

Vec C-866/19

SC
proti
Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Warszawie

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Sociálne zabezpečenie – Poistenec, ktorý dosiahol doby prispievania v členskom štáte, ktorý je iný ako príslušný členský štát – Nárok na starobný dôchodok – Nariadenie (ES) č. 883/2004 – Výpočet dôchodkových dávok“

1. Týmto návrhom na začatie prejudiciálneho konania žiada Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko) (ďalej len „vnútroštátny súd“) o objasnenie rozsudku Súdneho dvora vo veci Tomaszewska [2]. Podstatou otázky vnútroštátneho súdu je, či v prípade okolností vo veci samej musia byť doby prispievania na dôchodok dosiahnuté poistencom [3] v členskom štáte, ktorý je iný ako príslušný členský štát [4] (ďalej len „doby prispievania v hostiteľskom štáte“), zohľadnené z hľadiska práva Únie pri výpočte výšky dôchodkových dávok, ktoré má poistencovi vyplácať príslušný členský štát, v tomto prípade Poľsko. Rozsudok Tomaszewska na túto otázku odpovedal len v súvislosti s nadobudnutím dôchodkových dávok. Do akej miery sa na výpočet dávok, na ktoré vznikol nárok, uplatnia zásady uvedené v rozsudku Tomaszewska?

2. Okolnosti sporu vo veci samej sú tieto. Podľa poľského práva je dĺžka poľských dôb neprispievania, ktoré môžu byť zohľadnené pri výpočte dôchodkových dávok, ohraničená na jednu tretinu poľských dôb prispievania. [5] Vzniká tu otázka, či sa doby prispievania v hostiteľskom štáte dosiahnuté poistencom v Holandsku, majú z hľadiska práva Únie pripočítať k poľským dobám prispievania, čím sa predĺži doba trvania poľských dôb neprispievania, ktoré sa majú zohľadniť pri výpočte poľského dôchodku.

[1] Jazyk prednesu: angličtina.

[2] Rozsudok z 3. marca 2011 (C-440/09, EU:C:2011:114; ďalej len „rozsudok Tomaszewska“).

[3] Návrh na začatie prejudiciálneho konania nespresňuje, či poistenec je alebo nie je „pracovníkom“ v zmysle článku 45 ZFEÚ. Akýkoľvek odkaz na toto ustanovenie v týchto návrhoch je teda potrebné vykladať s výhradou tejto premennej skutočnosti. Je potrebné uviesť, že osobná pôsobnosť nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (Ú. v. EÚ L 166, 2004, s. 1; Mim. vyd. 05/005, s. 72) a ustanovenie použiteľné *ratione temporis* vo veci samej (pozri poznámku pod čiarou 6 nižšie) sa vzťahuje tiež na iné osoby ako pracovníkov. Osoba, ktorá žiada o práva sociálneho zabezpečenia, musí byť „poistencom“ podľa článku 1 písm. c) nariadenia č. 883/2004 a podľa článku 2 ods. 1 nariadenia č. 883/2004 „nariadenie sa vzťahuje na štátnych príslušníkov členského štátu, osoby bez štátnej príslušnosti a utečencov, ktorí majú bydlisko v členskom štáte a podliehajú alebo podliehali právnym predpisom jedného alebo viacerých členských štátov, ako aj na ich rodinných príslušníkov a ich pozostalých“.

[4] Pozri článok 1 písm. s) nariadenia č. 883/2004.

[5] Pozri bod 12 nižšie.

3. Dospel som k záveru, že podľa práva Únie sa pri výpočte teoretickej výšky dôchodkovej dávky, na ktorú vznikol nárok podľa článku 52 ods. 1 písm. b) bodu i) nariadenia č. 883/2004, musia zohľadniť doby prispievania v hostiteľskom štáte.[6] Konkrétne pravidlo poľského práva, ktoré stanovuje, že doby neprispievania dosiahnuté v Poľsku môžu byť relevantné pri výpočte výšky dôchodku iba do výšky jednej tretiny dôb prispievania dosiahnutých v Poľsku (ďalej len „tretinový limit pre doby neprispievania“), sa má vykladať takým spôsobom, že zahŕňa doby prispievania v hostiteľskom štáte dosiahnuté dotknutým poistencom v Holandsku. Akýkoľvek iný záver by nebol v súlade s cieľmi nariadenia č. 883/2004 a ani so zásadami, z ktorých toto nariadenie vychádza,[7] a bol by v rozpore so zásadou sčítania, ktorá je osobitne vyjadrená v článku 52 ods. 1 písm. b) bode i) nariadenia č. 883/2004. Takýto záver je tiež v súlade s účelom článku 52 ods. 1 písm. b) bodu i) nariadenia č. 883/2004, ktorý má zmierniť ujmu poistencom, ktorí využili svoje právo pracovať v iných členských štátoch ako v príslušnom členskom štáte,[8] prostredníctvom výpočtu teoretickej výšky dôchodku.

4. Doby prispievania v hostiteľskom členskom štáte však nemajú vplyv na výpočet tretinového limitu dôb neprispievania, pokiaľ ide o skutočnú výšku pomernej dôchodkovej dávky vyplácanej podľa článku 52 ods. 1 písm. b) bodu ii) nariadenia č. 883/2004. Tento účel článku 52 ods. 1 písm. b) bodu ii) sa líši od účelu článku 52 ods. 1 písm. b) bodu i) nariadenia č. 883/2004. Podľa článku 52 ods. 1 písm. b) bodu ii) sa vypočíta pomerná dávka, na ktorú vznikol nárok, prostredníctvom tzv. pomerného výpočtu.[9] Toto ustanovenie odzrkadľuje postavenie nariadenia č. 883/2004 ako nástroja na koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia členských štátov, a nie ako nástroja harmonizácie, a ktorého cieľom je zabezpečiť spravodlivé rozdelenie výšky prináležiaceho dôchodku medzi členské štáty tým, že sa jeho výška vypočíta podľa pomeru medzi odpracovanými rokmi dosiahnutými v každom členskom štáte pred vznikom poistného rizika,[10] ktoré predstavuje v tomto prípade dosiahnutie dôchodkového veku.

I. Právny rámec

A. Právo Únie

5. Článok 48 písm. a) ZFEÚ stanovuje:

„Európsky parlament a Rada v súlade s riadnym legislatívnym postupom prijmú v oblasti sociálneho zabezpečenia opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na poskytnutie voľného pohybu pracovníkov; za týmto účelom uzavrie dohody, ktoré migrujúcim pracovníkom bez ohľadu na to, či ide o zamestnancov, a na nich závislým osobám zabezpečia: a) započítanie všetkých období

6 V súlade s článkom 91 nariadenia č. 883/2004 v znení zmien a doplnení, v spojení s článkom 97 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (Ú. v. EÚ L 284, 2009, s. 1), sa nariadenie č. 883/2004 uplatňovalo od 1. mája 2010. Podľa článku 90 nariadenia č. 883/2004 boli všetky ustanovenia nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov a ich rodiny, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva (Ú. v. ES L 149, 1971, s. 2, Mim. vyd. 05/01, s. 35), ktoré boli relevantné pre spor vo veci samej, zrušené a nahradené. Článok 6 nariadenia č. 883/2004 zodpovedá článku 45 ods. 1 nariadenia č. 1408/71. Článok 52 ods. 1 nariadenia č. 883/2004 je ekvivalentom článku 46 ods. 2 nariadenia č. 1408/71.

7 Rozsudok z 3. marca 2011, Tomaszewska (C-440/09, EU:C:2011:114, bod 27).

8 Z judikatúry vyplýva, že migrujúcim pracovníkom nemožno znížiť ich dávky sociálneho zabezpečenia v dôsledku toho, že využili svoje právo na voľný pohyb. Pozri napríklad rozsudok z 21. februára 2013, Salgado González (C-282/11, EU:C:2013:86, bod 43 a citovaná judikatúra).

9 Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Jacobs o článku 46 ods. 2 nariadenia č. 1408/71 vo veci Stinco a Panfilo (C-132/96, EU:C:1997:436, bod 5).

10 Rozsudok z 26. júna 1980, Menzies (793/79, EU:C:1980:172, bod 11).

braných do úvahy podľa zákonov príslušných krajín za účelom získania a trvania nároku na dávky a vypočítanie ich výšky.“

6. Odôvodnenie 14 nariadenia č. 883/2004 stanovuje:

„Tieto ciele sa musia dosiahnuť najmä spočítaním všetkých dôb, ktoré sa zohľadňujú podľa rôznych vnútroštátnych právnych predpisov na účely získania a udržania práva na dávky a výpočtu výšky príspevkov, rovnako ako sa musia dosiahnuť poskytovaním dávok na rôzne kategórie osôb, na ktoré sa uplatňuje toto nariadenie.“

7. Článok 1 písm. t) nariadenia č. 883/2004 stanovuje:

„‚doba poistenia‘ znamená doby prispievania alebo doby zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti, ako ich definujú alebo uznávajú za doby poistenia právne predpisy, podľa ktorých sa dosiahli alebo sa považujú za dosiahnuté a všetky doby, ktoré sa za také považujú, ak ich uvedené právne predpisy považujú za rovnocenné dobám poistenia.“

8. Článok 6 nariadenia č. 883/2004 s názvom „Sčítanie dôb“ stanovuje:

„Pokiaľ nie je v tomto nariadení ustanovené inak, príslušná inštitúcia členského štátu, právne predpisy ktorého:

– nadobudnutie, zachovanie, trvanie alebo znovunadobudnutie práva na dávky,

– pokrytie právnymi predpismi, alebo

– prístup k alebo vyňatie z povinného, voliteľného nepretržitého alebo dobrovoľného poistenia,

podmieňujú ukončením dôb poistenia, zamestnania, samostatnej zárobkovej činnosti alebo bydliskom, zohľadní v potrebnom rozsahu doby poistenia, zamestnania, samostatnej zárobkovej činnosti alebo bydliska, dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek iného členského štátu, ako keby tieto doby boli dosiahnuté podľa právnych predpisov, ktoré táto inštitúcia uplatňuje.“ [11]

[11] Predtým článok 45 ods. 1 nariadenia č. 1408/71, v znení zmenenom a aktualizovanom nariadením Rady (ES) č. 118/97 z 2. decembra 1996 (Ú. v. ES L 28, 1997, s. 1, Mim. vyd. 05/03, s. 3), zmeneným nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1992/2006 z 18. decembra 2006 (Ú. v. EÚ L 392, 2006, s. 1), stanovoval: „Príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy podmieňujú nadobudnutie, zachovanie alebo znovunadobudnutie nároku na dávky podľa systému, ktorý nie je osobitným systémom v zmysle odsekov 2 alebo 3 dosiahnutím dôb poistenia alebo dôb bydliska, zohľadní tam, kde je to nevyhnutné, doby poistenia alebo doby bydliska dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek iného členského štátu podľa všeobecného systému alebo podľa osobitného systému buď zamestnanca, alebo samostatne zárobkovo činnej osoby. Na tento účel zohľadní tieto doby akoby boli dosiahnuté podľa jej vlastných právnych predpisov.“

9. Článok 52 ods. 1 nariadenia č. 883/2004 [12] stanovuje:

„1. Príslušná inštitúcia vypočíta výšku dávky, ktorá bude náležať [na ktorú vznikne nárok – *neoficiálny preklad*]:

a) podľa právnych predpisov, ktoré táto inštitúcia uplatňuje, iba ak podmienky nároku na dávky boli splnené výlučne podľa vnútroštátneho práva (nezávislá dávka);

b) vypočítaním teoretickej výšky a následne skutočnej výšky (paušálna dávka) takto:

   i) teoretická výška dávky je rovná dávke, na ktorú by si daná osoba mohla uplatňovať nárok, ak by všetky doby poistenia a/alebo bydliska, ktoré boli dosiahnuté podľa právnych predpisov iných členských štátov, boli dosiahnuté podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje deň priznania takejto dávky. Ak podľa týchto právnych predpisov výška nezávisí na trvaní dosiahnutých dôb, táto výška sa považuje za teoretickú výšku;

   ii) príslušná inštitúcia následne stanoví skutočnú výšku paušálnej dávky na základe teoretickej výšky podľa pomeru trvania dôb dosiahnutých pred vznikom poistnej udalosti podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje, k celkovému trvaniu dôb dosiahnutých pred vznikom poistnej udalosti podľa právnych predpisov všetkých daných členských štátov.“

10. Odôvodnenie 2 rozhodnutia č. H6 zo 16. decembra 2010 o uplatňovaní určitých zásad týkajúcich sa sčítania dôb podľa článku 6 nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (Ú. v. EÚ C 45, 2011, s. 5) (ďalej len „rozhodnutie č. H6“) stanovuje:

„(2) V článku 6 nariadenia [č. 883/2004] sa ustanovuje zásada sčítania dôb. Táto zásada by sa mala uplatňovať jednotne vrátane sčítania dôb, ktoré sa podľa vnútroštátnych právnych predpisov sčitujú iba pokiaľ ide o získanie nároku na dávku alebo zvýšenie dávky.“

11. Body 1 a 2 rozhodnutia č. H6 stanovujú:

„1. Všetky doby poistenia, či už ide o doby prispievania alebo doby, ktoré sa považujú za rovnocenné dobám poistenia podľa vnútroštátnych právnych predpisov, zodpovedajú pojmu ‚doby poistenia‘ na účely uplatnenia nariadení [č. 883/2004] a [č. 987/2009].

2. Všetky doby vzťahujúce sa na príslušnú poistnú udalosť dosiahnuté podľa právnych predpisov iného členského štátu sa zohľadnia výlučne uplatnením zásady sčítania dôb, ako je uvedené v [článku 6 nariadenia č. 883/2004] a v [článku 12 nariadenia č. 987/2009]. Zásada sčítania dôb vyžaduje, aby doby oznámené inými členskými štátmi boli sčítané bez spochybňovania ich kvality.“

[12] Článok 52 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 883/2004 bol predtým článkom 46 ods. 2 písm. a) a b) nariadenia č. 1408/71. Uvádzalo sa v ňom, že: „V prípade, kde podmienky požadované právnymi predpismi členského štátu, na nadobudnutie nároku na dávky sú splnené iba po použití článku 45 a/alebo článku 40 ods. 3, uplatnia sa nasledujúce pravidlá: a) príslušná inštitúcia vypočíta teoretickú výšku dávky, na ktorú by si mohla dotknutá osoba uplatniť nárok za predpokladu, že všetky doby poistenia a/alebo bydliska dosiahnuté podľa právnych predpisov členských štátov, ktorým zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba podliehali, sa dosiahli v tomto štáte podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje v deň priznania dávky. Ak podľa týchto právnych predpisov výška dávky nezávisí na trvaní dosiahnutých dôb, táto výška sa považuje za teoretickú výšku uvedenú v tomto pododseku; b) príslušná inštitúcia následne stanoví skutočnú výšku dávky na základe teoretickej výšky uvedenej v predchádzajúcom pododseku a podľa pomeru trvania dôb poistenia alebo bydliska dosiahnutých pred vznikom poistnej udalosti podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje táto inštitúcia, k celkovému trvaniu dôb poistenia a dôb bydliska dosiahnutých pred vznikom poistnej udalosti podľa právnych predpisov všetkých dotknutých členských štátov.“

B. Právo členského štátu

12. V návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa uvádza Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (zákon zo 17. decembra 1998 o starobných a iných dôchodkoch vyplácaných z fondu sociálneho zabezpečenia) (Dz. U. z roku 2018, položka 1270, v znení neskorších predpisov; ďalej len „zákon o dôchodkoch“). Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že podľa poľského práva je maximálna dĺžka dôb neprispievania, ktoré môžu byť zohľadnené pri výpočte výšky dávky, určená na jednu tretinu poľských dôb prispievania. [13]

II. Skutkové okolnosti konania vo veci samej a prejudiciálna otázka

13. Prejudiciálna otázka sa týka iba výpočtu výšky dôchodkovej dávky poistenca, ktorý dosiahol väčšinu svojich dôb poistenia v inom členskom štáte (Holandsko), ako je príslušný členský štát (Poľsko). Nadobudnutie nároku na tieto dávky nie je sporné.

14. Rozhodnutím z 24. februára 2014 Zakład Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w Warszawie (Úrad sociálneho zabezpečenia, pobočka č. 1, Varšava, Poľsko; ďalej len „dôchodkový orgán“ [14]) priznal SC (poistenec) starobný dôchodok od 5. novembra 2013 podľa ustanovení zákona o dôchodkoch a nariadenia č. 883/2004.

15. Pri určovaní nároku poistenca na starobný dôchodok použil dôchodkový orgán túto metódu výpočtu: po prvé stanovil dĺžku poľských dôb prispievania (104 mesiacov). Po druhé do doby poistenia zahrnul poľské doby neprispievania (34 mesiacov), v rozsahu zodpovedajúcom jednej tretine poľských dôb prispievania, vzorec stanovený poľským zákonom v článku 5 ods. 2 zákona o dôchodkoch. Po tretie vzhľadom na skutočnosť, že poistenec nedosiahol minimálnu dobu poistenia na základe poľských dôb poistenia, dôchodkový orgán na účely priznania starobného dôchodku pre SC pripočítal k vnútroštátnej dobe poistenia SC doby prispievania dosiahnuté v Holandsku (269 mesiacov).

16. Takto určená doba poistenia (vnútroštátne doby prispievania + vnútroštátne doby neprispievania + zahraničné doby prispievania) bola následne zohľadnená pri výpočte teoretickej výšky dávky podľa článku 52 ods. 1 písm. b) bodu i) nariadenia č. 883/2004. Skutočná výška dávky podľa článku 52 ods. 1 písm. b) bodu ii) nariadenia č. 883/2004 však bola vypočítaná na pomernom základe zo 138 mesiacov poľských dôb poistenia (doby prispievania a doby neprispievania v rozsahu jednej tretiny vnútroštátnych dôb prispievania) z celkového počtu 407 mesiacov dôb poistenia v Poľsku a v Holandsku. Na základe uvedeného sa vypočítalo, že z teoretickej výšky dávky 974,78 poľských zlotých (PLN) by sa mala poistencovi vyplácať dávka vo výške 33,9 % z tejto sumy, teda 335,81 PLN.

17. Poistenec podal proti tomuto rozhodnutiu žalobu. Vo svojej žalobe okrem iného požadoval, aby sa pri výpočte zohľadnilo viac poľských dôb neprispievania, a uviedol, že dôchodkový orgán sa dopustil chyby, keď nezohľadnil rozsudok Súdneho dvora vo veci Tomaszewska [15]. Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský súd Varšava, Poľsko) zamietol odvolanie rozsudkom z 19. novembra 2015.

[13] Limit stanovený na jednu tretinu dôb prispievania, ktorý sa vzťahuje na doby neprispievania, sa zdá byť založený na článku 5 ods. 2 zákona o dôchodkoch.

[14] Taktiež aj „príslušná inštitúcia“ podľa článku 1 písm. q) nariadenia č. 883/2004.

[15] Rozsudok z 3. marca 2011 (C-440/09, EU:C:2011:114).

18. Poistenec podal proti prvostupňovému rozsudku Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský súd, Varšava) odvolanie na Sąd Apelacyjny w Warszawie (Odvolací súd Varšava, Poľsko). Poistenec uviedol, že výklad článku 45 nariadenia č. 1408/71 bol nesprávny a že na základe rozsudku Tomaszewska sa má limit jednej tretiny dôb neprispievania vypočítať na základe dôb prispievania dosiahnutých v Poľsku a aj v Holandsku. Rozsudkom z 9. augusta 2017, s odvolaním sa na rozsudok Tomaszewska, Sąd Apelacyjny w Warszawie (Odvolací súd, Varšava) vyhovel týmto argumentom a odvolaním napadnutý rozsudok zmenil.

19. Dôchodkový orgán podal na vnútroštátny súd odvolanie proti rozsudku Sąd Apelacyjny w Warszawie (Odvolací súd, Varšava), ktorým napadol skutočnosť, že uvedený súd nariadil dôchodkovému orgánu, aby pri výpočte dávky poistencovi podľa článku 52 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 883/2004 zohľadnil viac dôb neprispievania v Poľsku. Dôchodkový orgán spochybnil rozhodnutie, že „tretina“ nemala byť určená iba s ohľadom na doby prispievania v Poľsku, ale že by mala byť určená s ohľadom na doby prispievania v Poľsku a tiež aj v Holandsku. Inými slovami, odvolanie sa týka iba výpočtu výšky starobného dôchodku.

20. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že dôchodkový orgán a poistenec uviedli v podstate nižšie uvedené skutočnosti.

21. Poistenec súhlasí s rozsudkom Sąd Apelacyjny w Warszawie (Odvolací súd Varšava). Tvrdí, že pri určovaní výšky dávky, ktorá sa mu má vyplácať, musí dôchodkový orgán použiť článok 45 nariadenia č. 1408/71, ako bol vyložený rozsudkom Tomaszewska, a že dôchodkový orgán nesprávne zohľadnil iba doby neprispievania, ktoré predstavovali jednu tretinu dôb prispievania dosiahnutých v Poľsku. Na základe rozsudku Tomaszewska mal dôchodkový orgán zohľadniť doby neprispievania v rozsahu jednej tretiny celkových dôb prispievania dosiahnutých v Poľsku a aj v Holandsku.

22. Dôchodkový orgán po prvé tvrdí, že výklad článku 45 nariadenia č. 1408/71 sa nevzťahuje na spor vo veci samej, lebo na to, aby poistenec *nadobudol* nárok na dôchodok, stačí k dobám poistenia v Poľsku (dobám prispievania a aj dobám neprispievania v rozsahu jednej tretiny vnútroštátnych dôb prispievania) pripočítať doby poistenia dosiahnuté v inom členskom štáte, konkrétne v Holandsku. Podľa dôchodkového orgánu sa rozsudok Tomaszewska uplatňuje iba vtedy, keď sa po použití spôsobu výpočtu doby poistenia uskutočneného v tejto veci ukáže, že poistenec *nedosiahol* minimálnu požadovanú dobu poistenia na *nadobudnutie* dôchodku. Vo veci samej pritom poistenec dosiahol túto hranicu použitím tohto vzorca (pozri bod 15 vyššie). Len v prípade nedosiahnutia tejto hranice je možné k vnútroštátnym dobám prispievania pripočítať zahraničné doby prispievania a zo súčtu dôb poistenia (vnútroštátnych a zahraničných) vypočítať maximálny podiel vnútroštátnych dôb neprispievania (tretina dôb prispievania).

23. Po druhé rozsudok Tomaszewska sa týka výkladu článku 45 ods. 1 nariadenia č. 1408/71, ktorému zodpovedá článok 6 nariadenia č. 883/2004, a nie článku 52 nariadenia č. 883/2004. Podľa dôchodkového orgánu je článok 52 nariadenia č. 883/2004 ustanovením, ktorým sa riadi spor vo veci samej.

24. Po tretie použitie výkladu článku 45 ods. 1 nariadenia č. 1408/71 uvedeného v rozsudku Tomaszewska by viedlo k tomu, že by sa vo väčšom rozsahu zohľadnili doby neprispievania v Poľsku, ako to vyplýva z poľského práva, čo by zase viedlo na jednej strane k vyššiemu príspevku poľského systému sociálneho zabezpečenia na dávku prináležiacu poistencovi a na druhej strane

k nižšiemu príspevku na financovanie tejto dávky poistným systémom iného členského štátu, konkrétne Holandska, do ktorého boli oveľa dlhšie odvádzané príspevky poistenca než do poľského systému.

25. Po štvrté z bodu 2 rozhodnutia č. H6 [16] vyplýva, že doby dosiahnuté v poisťovacích inštitúciách iných členských štátov sa sčítajú bez spochybňovania ich kvality, čo znamená, že poľská poisťovacia inštitúcia nemôže byť povinná zohľadniť vnútroštátne doby poistenia vo väčšom rozsahu (v dôsledku pripočítania zahraničných dôb poistenia), ako to vyžaduje vnútroštátne právo.

26. V dôsledku tejto rozdielnosti názorov Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) položil v rámci prejudiciálneho konania túto otázku:

„Má sa článok 52 ods. 1 písm. b) nariadenia č. [883/2004] vykladať v tom zmysle, že príslušná inštitúcia:

a) podľa vnútroštátneho práva zohľadňuje doby neprispievania v rozsahu neprekračujúcom jednu tretinu súčtu dôb prispievania dosiahnutých na základe vnútroštátneho práva a práva iných členských štátov jednak na účely určenia teoretickej výšky dávky [bod i)] a jednak skutočnej výšky dávky [bod ii)], alebo

b) podľa vnútroštátneho práva zohľadňuje doby neprispievania v rozsahu neprekračujúcom jednu tretinu súčtu dôb prispievania dosiahnutých na základe vnútroštátneho práva a práva iných členských štátov len na účely určenia teoretickej výšky dávky [bod i)], ale nie na účely určenia skutočnej výšky dávky [bod ii)], alebo

c) na účely určenia teoretickej výšky dávky [bod i)] a skutočnej výšky dávky [bod ii)] nezohľadňuje doby poistenia dosiahnuté v inom členskom štáte pri výpočte limitu dôb neprispievania stanoveného podľa vnútroštátneho práva?“

27. Písomné pripomienky Súdnemu dvoru predložili dôchodkový orgán, Česká republika, maďarská a poľská vláda a Európska komisia. Pojednávanie sa nekonalo.

III. Odpoveď na prejudiciálnu otázku

A. Úvodné poznámky

28. Po prvé je potrebné uviesť, že dôchodkový orgán správne tvrdí, že spor vo veci samej sa riadi nariadením č. 883/2004 a nie nariadením č. 1408/71, keďže nariadenie č. 883/2004 je ustanovenie použiteľné *ratione temporis*. [17] To však neznamená, že judikatúra Súdneho dvora týkajúca sa nariadenia č. 1408/71 je pre vyriešenie sporu vo veci samej irelevantná, keďže nariadenie č. 883/2004 obsahuje ustanovenia, ktorými boli prevzaté ustanovenia nariadenia č. 1408/71. [18]

29. Po druhé sa spor vo veci samej riadi článkom 52 ods. 1 nariadenia č. 883/2004, keďže sa týka výpočtu dôchodkovej dávky, a nie jej nadobudnutia na základe článku 6 nariadenia č. 883/2004.

[16] Pozri bod 11 vyššie.

[17] Poznámka pod čiarou 6 vyššie.

[18] Poznámka pod čiarou 6 vyššie.

30. Po tretie tvrdenie dôchodkového orgánu, podľa ktorého sa rozsudok Tomaszewska [19] na spor vo veci samej neuplatňuje, pretože tu nevzniká otázka týkajúca sa *nadobudnutia* práva na dôchodok poistencom (pozri bod 22 vyššie), je neopodstatnené. Ako bude uvedené nižšie (pozri body 39 až 49), rozsudok *Tomaszewska* nie je možné vykladať tak, že obmedzuje zásadu sčítania na nadobudnutie nároku na dôchodok podľa nariadenia č. 883/2004. [20]

31. Po štvrté doby neprispievania stanovené poľskými právnymi predpismi, o ktoré ide v spore vo veci samej, predstavujú „dobu poistenia“ podľa definície uvedenej v článku 1 písm. t) nariadenia č. 883/2004. Zdá sa byť nesporné, že doby neprispievania zodpovedajú podľa článku 1 písm. t) nariadenia č. 883/2004 „dobe poistenia“ [21]. Je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry si členské štáty zachovávajú právomoc na stanovenie podmienok, ktoré sa vyžadujú na priznanie dávok sociálneho zabezpečenia, dokonca aj v prípade, že ich sprísnia, avšak za predpokladu, že určené podmienky nespôsobia žiadnu zjavnú alebo skrytú diskrimináciu medzi pracovníkmi Únie. [22]

32. Po piate je potrebné pripomenúť základné zásady, ktorými sa riadi spor vo veci samej, ako nedávno Súdny dvor pripomenul v rozsudku Crespo Rey [23]:

„… treba pripomenúť, že nariadenie č. 883/2004 nevytvára spoločný systém sociálneho zabezpečenia, ale zachováva existenciu rôznych vnútroštátnych systémov sociálneho zabezpečenia a jeho jediným cieľom je zabezpečiť koordináciu týchto systémov. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora si teda členské štáty ponechávajú právomoc upraviť svoj systém sociálneho zabezpečenia…

… v prípade neexistencie harmonizácie na úrovni Únie prináleží právnej úprave každého členského štátu, aby určila konkrétne podmienky, za ktorých vzniká nárok na určitú platbu …

Pri výkone tejto právomoci však členské štáty musia dodržiavať právo Únie a predovšetkým ustanovenia Zmluvy o FEÚ týkajúce sa slobody voľného pohybu a slobody zdržiavať sa na území členských štátov, ktorá je priznaná každému občanovi Únie.“ [24]

33. Po šieste, pokiaľ ide o argumentáciu dôchodkového orgánu uvedenú v bode 25 vyššie, založenú na rozhodnutí č. H6, je potrebné konštatovať, že toto rozhodnutie vykladá článok 6 nariadenia č. 883/2004 a nie článok 52 nariadenia č. 883/2004. Za týchto okolností sa v týchto návrhoch bude odkazovať na rozhodnutie č. H6 v rozsahu, v akom sa týka otázok položených v spore vo veci samej. [25]

[19] Rozsudok z 3. marca 2011 (C-440/09, EU:C:2011:114, bod 12).

[20] Rozsudok z 5. decembra 2019, Bocero Torrico a Bode (C-398/18 a C-428/18, EU:C:2019:1050, bod 33), a návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Hogan (EU:C:2019:596, bod 37).

[21] Pozri tiež bod 1 rozhodnutia č. H6, bod 11 vyššie, a rozsudok z 18. apríla 2013, Mulders (C-548/11, EU:C:2013:249, bod 37 a citovaná judikatúra).

[22] Rozsudok z 3. marca 2011, Tomaszewska (C-440/09, EU:C:2011:114, bod 24 a citovaná judikatúra).

[23] Rozsudok z 28. júna 2018 (C-2/17, EU:C:2018:511, body 45 až 47 a citovaná judikatúra).

[24] Tamže. Pozri tiež, pokiaľ ide o právomoc členských štátov v oblasti sociálneho zabezpečenia, článok 153 ods. 4 ZFEÚ.

[25] Je potrebné pripomenúť, že rozhodnutie č. H6 „je vykonávacím aktom nariadení č. 883/2004 a 987/2009. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora vykonávací akt sa musí, pokiaľ je to možné, vykladať v súlade s ustanoveniami základného aktu (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 14. mája 2009, Internationaal Verhuis- en Transportbedrijf Jan de Lely, C-161/08, EU:C:2009:308, bod 38, a z 19. júla 2012, Pie Optiek, C-376/11, EU:C:2012:502, bod 34)“. Pozri rozsudok zo 4. septembra 2019, Bundesagentur für Arbeit, Familienkasse Baden-Württemberg West (C-473/18, EU:C:2019:662, bod 30).

34. Okrem týchto šiestich bodov som dospel k záveru, že možnosť b) je z troch možností uvedených vnútroštátnym súdom možnosťou, ktorá je v súlade s právom Únie, ako to bolo uvedené v písomných pripomienkach maďarskej vlády. Dospel som k tomu v kontexte nasledujúcej všeobecnej zásady, pričom príklad jej rozpracovania je možné nájsť v návrhoch, ktoré predniesol generálny advokát Mazák vo veci Bergstrom [26].

„Zásada započítania je jeden zo základných princípov koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia v členských štátoch na úrovni Únie, ktorej cieľom je zaručiť, že dôsledkom výkonu práva na voľný pohyb udeleného Zmluvou nebude to, že pracovník stratí výhody sociálneho zabezpečenia, na ktoré by mal nárok, pokiaľ by celý svoj pracovný život strávil iba v jednom členskom štáte. Taký dôsledok by totiž mohol odradiť pracovníkov Únie od výkonu svojho práva na voľný pohyb a predstavovať tak prekážku tejto slobody.“ [27]

35. Ako bolo uvedené v jednom z komentárov, „zásada sčítania dôb poistenia je jedným z najstarších úspechov medzinárodného práva sociálneho zabezpečenia“ a bola uvedená v Dohovore Medzinárodnej organizácie práce č. 48 z roku 1935. [28] Možnosť c) v návrhu na začatie prejudiciálneho konania je však v rozpore s touto zásadou a nemožno ju prijať.

36. Je to tak preto, lebo logickým dôsledkom možnosti c) je úplné vylúčenie zásady sčítania z výpočtu tretinového limitu pre doby neprispievania, a teda tohto prvku dávok poistenca, pretože podľa možnosti c) sa pri tomto výpočte vôbec nezohľadňujú príspevky v hostiteľskom štáte dosiahnuté v Holandsku; ani pri výpočte teoretickej výšky dôchodku poistenca podľa článku 52 ods. 1 písm. b) bodu i) nariadenia č. 883/2004, a ani pri výpočte jeho skutočnej výšky podľa článku 52 ods. 1 písm. b) bodu ii) tohto nariadenia. To by nebolo v súlade so základným postavením zásady sčítania uvedenej v článku 6 nariadenia č. 883/2004 pri vykonávaní tohto nariadenia.

37. Okrem toho podľa možnosti c) je poľské právo, ktorým sa stanovuje tretinový limit na doby neprispievania, v rozpore so zásadou rovnosti zaobchádzania z dôvodu štátnej príslušnosti podľa článku 4 nariadenia č. 883/2004, pretože v praxi by nepriaznivo ovplyvňoval veľkú väčšinu poistencov, ktorí využívajú svoje právo na voľný pohyb. Tvrdenie dôchodkového orgánu, podľa ktorého má použitie poľských pravidiel na výpočet dôb neprispievania bez rozlišovania na migrujúcich a nemigrujúcich pracovníkov, za následok, že tieto pravidlá sú v súlade s právom Únie, je potrebné odmietnuť. Je to preto, lebo ak by sa pravidlo sčítania úplne vylúčilo, tretinový limit pre doby neprispievania by ľahšie viedol k tomu, že vysoký počet týchto dôb by dosiahli poľskí štátni príslušníci, ale menší počet už migrujúci pracovníci, ktorí využívajú svoje právo na voľný pohyb, čím vzniká riziko, že by sa takéto pravidlo uplatňovalo na úkor migrujúcich pracovníkov. [29] Táto situácia by vyžadovala odôvodnenie založené na sledovaní cieľa všeobecného záujmu, pod podmienkou, že by poľské vylúčenie dôb prispievania dosiahnutých v iných členských

[26] Rozsudok z 15. decembra 2011, Bergström (C-257/10, EU:C:2011:839), a návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Mazák vo veci Bergström (EU:C:2011:407). Pozri tiež napríklad návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Mengozzi vo veci Dumont de Chassart (C-619/11, EU:C:2012:805, bod 50).

[27] Rozsudok z 15. decembra 2011, Bergström (C-257/10, EU:C:2011:839), a návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Mazák vo veci Bergström (C-257/10, EU:C:2011:407, bod 39). Pozri rozsudok z 20. januára 2005, Salgado Alonso (C-306/03, EU:C:2005:44, body 28 a 29). Pozri tiež napríklad rozsudky z 3. marca 2011, Tomaszewska (C-440/09, EU:C:2011:114, bod 30), a zo 14. marca 2019, Vester (C-134/18, EU:C:2019:212, bod 33).

[28] FUCHS, M., CORNELISSEN, R. (eds.): *EU Social Security Law*, Nomas, 2015, s. 33. Tento Dohovor je dostupný na https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C048. Článok 2 napríklad hovorí o tom, že doby poistenia sa „sčítajú“.

[29] Rozsudok z 5. decembra 2019, Bocero Torrico a Bode (C-398/18 a C-428/18, EU:C:2019:1050, bod 41 a citovaná judikatúra). Príklady nepriamej diskriminácie v rámci rovnosti zaobchádzania chráneného článkom 3 ods. 1 nariadenia č. 1408/71 pozri v rozsudkoch z 25. júna 1997, Mora Romero (C-131/96, EU:C:1997:317), a z 21. februára 2008, Klöppel (C-507/06, EU:C:2008:110).

štátoch na účely stanovenia výšky tretinového limitu pre doby neprispievania bolo vhodné na zabezpečenie dosiahnutia sledovaného cieľa a nešlo nad rámec toho, čo je nevyhnutné na jeho dosiahnutie. [30]

38. V tomto ohľade ide teda o to, či právo Únie ukladá dôchodkovému orgánu povinnosť, aby pri výpočte tretinového limitu pre doby neprispievania stanoveného poľským právom zohľadnil okrem 104 mesiacov dôb prispievania dosiahnutých v Poľsku aj 269 mesiacov dôb prispievania v hostiteľskom štáte dosiahnutých v Holandsku. Musí byť výška tohto limitu z hľadiska práva Únie a najmä článku 52 ods. 1 nariadenia č. 883/2004 určená iba na základe dôb prispievania dosiahnutých v Poľsku, ako tvrdí poľský dôchodkový orgán a poľská vláda, alebo musí byť indexovaná podľa súhrnnej doby prispievania dosiahnutej v Poľsku a Holandsku, ako tvrdí Európska komisia, Česká republika a do určitej miery maďarská vláda?

B. Pôsobnosť rozsudku Tomaszewska

39. Účastníci konania sa nezhodujú hlavne v pôsobnosti rozsudku Súdneho dvora z 3. marca 2011 vo veci Tomaszewska [31]. Bolo použitie zásady sčítania v uvedenej veci obmedzené na rozhodnutia, či sa má alebo nemá *nadobudnúť* starobný dôchodok, ako tvrdí dôchodkový orgán, poľská vláda a maďarská vláda, alebo sa zásada sčítania vzťahuje aj na *výpočet* týchto dávok, ako to tvrdí Komisia a Česká republika?

40. Zatiaľ čo samotný rozsudok Tomaszewska neposkytuje jasnú odpoveď na túto otázku, judikatúra Súdneho dvora obsahuje len minimálnu podporu na obmedzenie zásady sčítania na nadobudnutie nároku na dôchodok. Toto obmedzenie nepodporuje ani znenie nariadenia č. 883/2004, jeho účel a ani primárne právo Únie.

41. Vo veci Tomaszewska žalobkyňa nemohla preukázať, že dosiahla minimálnu povinnú tridsaťročnú dobu poistenia stanovenú právnymi predpismi členského štátu, konkrétne v Poľsku, čo je dôvodom, pre ktorý sa spor medzi žalobkyňou a dôchodkovým orgánom týkal nadobudnutia nároku na starobný dôchodok, ktorý patril do pôsobnosti článku 45 ods. 1 nariadenia č. 1408/71 (ktorému zodpovedá článok 6 nariadenia č. 883/2004), a nie výpočtu výšky dávok stanoveného v článku 46 nariadenia č. 1408/71, pričom toto ustanovenie bolo predchodcom článku 52 nariadenia č. 883/2004. [32]

42. V rozsudku Tomaszewska Súdny dvor pripomenul, že členské štáty si zachovávajú právomoc na stanovenie podmienok, ktoré sa vyžadujú na priznanie dávok sociálneho zabezpečenia, dokonca aj v prípade, že ich sprísnia, avšak za predpokladu, že určené podmienky nespôsobia žiadnu zjavnú alebo skrytú diskrimináciu medzi pracovníkmi Únie. [33] Súdny dvor rozhodol, že mechanizmus zavedený nariadením č. 1408/71 je totiž iba mechanizmom koordinácie, ktorá sa týka najmä určenia právnych predpisov v oblasti sociálneho zabezpečenia uplatniteľných na zamestnancov alebo na samostatne zárobkovo činné osoby, ktoré využili svoje právo na voľný pohyb. [34]

[30] Rozsudok z 5. decembra 2019, Bocero Torrico a Bode (C-398/18 a C-428/18, EU:C:2019:1050, bod 43 a citovaná judikatúra).

[31] C-440/09, EU:C:2011:114.

[32] Tamže, bod 22 a citovaná judikatúra.

[33] Tamže, bod 24 a citovaná judikatúra.

[34] Tamže, bod 25 a citovaná judikatúra. Pozri v súvislosti so zásadami, z ktorých vychádza toto nariadenie č. 883/2004, teda predpis, ktorého cieľom je koordinácia systémov sociálneho zabezpečenia členských štátov, rozsudky z 28. júna 2018, Crespo Rey (C-2/17, EU:C:2018:511, body 45 až 47 uvedené vyššie v bode 32), a zo 14. marca 2019, Vester (C-134/18, EU:C:2019:212, body 29 až 33).

43. Súdny dvor uviedol, že takýto mechanizmus je charakteristický tým, že podmienky, ktorým podlieha stanovenie dôb zamestnania alebo poistenia, sú v každom členskom štáte, v ktorom daný pracovník vykonával svoju činnosť, rozdielne. Tieto podmienky v súlade s článkom 1 písm. r) nariadenia č. 1408/71 [teraz článok 1 písm. t) nariadenia č. 883/2004] stanovujú výhradne právne predpisy členského štátu, podľa ktorých boli tieto doby dosiahnuté.[35] Súdny dvor ďalej uviedol, že pri určovaní týchto podmienok sú však „členské štáty povinné dodržiavať právo Únie a najmä cieľ sledovaný nariadením č. 1408/71, ako aj zásady, z ktorých toto nariadenie vychádza“[36]. Cieľom nariadenia č. 1408/71, ako to uvádza jeho druhé a štvrté odôvodnenie, je zabezpečiť voľný pohyb zamestnancov, ako aj samostatne zárobkovo činných osôb v Únii, a pritom rešpektovať v plnej miere osobitosti vnútroštátnych právnych predpisov upravujúcich sociálne zabezpečenie.[37]

44. Súdny dvor ďalej v rozsudku Tomaszewska rozhodol, že nariadenie č. 1408/71, ako to vyplýva najmä z jeho piateho, šiesteho a desiateho odôvodnenia, „vychádza vo vzťahu k rôznym vnútroštátnym právnym predpisom zo zásady rovnosti zaobchádzania s pracovníkmi a jeho cieľom je čo najlepšie zaručiť rovnosť zaobchádzania so všetkými pracujúcimi na území ktoréhokoľvek členského štátu, ako aj neznevýhodňovať pracovníkov, ktorí využívajú svoje právo na voľný pohyb“[38].

45. Súdny dvor niekoľkokrát zdôraznil, že spor vo veci samej sa týkal iba nadobudnutia nároku na starobný dôchodok,[39] a vyjadril všeobecnejší záver vo vzťahu k zásade sčítania.

„…zásada započítavania dôb poistenia, bydliska alebo zamestnania, akú upravuje článok 42 písm. a) ES [teraz článok 48 písm. a) ZFEÚ, pozri bod 5 vyššie]… je jednou zo základných zásad koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia členských štátov na úrovni Únie, ktorej cieľom je zaručiť, že výkon práva voľného pohybu priznaného Zmluvou ES nebude mať za následok, že pracovník stratí výhody sociálneho zabezpečenia, o ktoré by mohol žiadať, pokiaľ by celú svoju zárobkovú činnosť vykonával v jednom členskom štáte. Takýto následok by totiž mohol odradiť pracovníka Únie od výkonu jeho práva voľného pohybu a predstavoval by zásah do tejto slobody“.[40]

46. Súdny dvor uviedol, že článok 45 nariadenia č. 1408/71, o ktorý išlo v rozsudku Tomaszewska, uvádza zásadu započítavania dôb poistenia, bydliska alebo zamestnania, akú upravuje článok 42 písm. a) ES.[41]

35 Tamže, bod 26.

36 Tamže, bod 27.

37 Tamže, bod 28.

38 Tamže a citovaná judikatúra.

39 Tamže, body 29, 31, 32, 34, 36.

40 Tamže, bod 30 a citovaná judikatúra. Pozri, pokiaľ ide o znevýhodnenie migrujúceho pracovníka v porovnaní s pracovníkom, ktorý strávil celý svoj pracovný život v dotknutom členskom štáte, nedávny rozsudok z 28. júna 2018, Crespo Rey (C-2/17, EU:C:2018:511, bod 69). Pozri analogicky rozsudok z 23. januára 2020, Bundesagentur für Arbeit (C-29/19, EU:C:2020:36, bod 33).

41 Tamže.

47. Hoci rozsudok Tomaszewska nie je možné považovať za rozhodujúci, pokiaľ ide o otázku uplatnenia zásady sčítania na *výpočet* dávok sociálneho zabezpečenia, širšia judikatúra Súdneho dvora je jasnejšia. Rozsudok Súdneho dvora vo veci *Dumont de Chassart* [42] je jednoznačný, pokiaľ ide o relevantnosť zásady sčítania pre výpočet dávok. V uvedenej veci Súdny dvor rozhodol takto:

„Navyše treba pripomenúť, že nariadenie č. 1408/71 bolo prijaté na základe článku 51 Zmluvy o EHS (zmenený na článok 51 Zmluvy o ES, následne zmenený na článok 42 ES, teraz článok 48 ZFEÚ), ktorý Radu Európskej únie oprávňuje prijať také opatrenia v oblasti sociálneho zabezpečenia, ktoré sú potrebné na zabezpečenie voľného pohybu pracovníkov, a najmä vytvoriť tak systém, ktorý migrujúcim pracovníkom a od nich závislým osobám zabezpečí na účely vzniku a trvania nároku na dávky a *vypočítanie* ich výšky úhrn ‚všetkých dôb' zohľadnených podľa jednotlivých vnútroštátnych právnych úprav."

48. Hlavný bod zásady sčítania pre výpočet dávok sociálneho zabezpečenia je okrem toho vyjadrený v článku 48 písm. a) ZFEÚ (bod 5 vyššie). Súdny dvor totiž uviedol, že „článok 48 ZFEÚ… stanovuje, že Európsky parlament a Rada Európskej únie prijmú v oblasti sociálneho zabezpečenia ‚opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na poskytnutie voľného pohybu pracovníkov', najmä zavedením systému, ktorý migrujúcim pracovníkom zabezpečí ‚započítanie všetkých období braných do úvahy podľa zákonov príslušných krajín'. Takýto systém započítania dôb bol stanovený nariadením č. 1408/71 a potom nariadením č. 883/2004" [43]. Význam sčítania sa odráža aj v odôvodnení 14 nariadenia č. 883/2004 (bod 6 vyššie), ktoré osobitne odkazuje na význam sčítania pre „výpočet výšky príspevkov". K tomu je možné pridať odôvodnenie 2 rozhodnutia č. H6. Ako bolo uvedené v bode 10 vyššie, sčítanie je v tomto bode uvedené ako relevantné pre „zvýšenie dávky".

49. V dôsledku uvedeného je potrebné odmietnuť argumenty uvedené v písomných pripomienkach poľskej vlády, dôchodkového orgánu a maďarskej vlády, podľa ktorých rozsudok Tomaszewska nie je relevantný pre výklad článku 52 ods. 1 nariadenia č. 883/2004, keďže rozsudok Tomaszewska obsahuje široké znenie zásady sčítania. Písomné pripomienky Komisie sú v tejto súvislosti bližšie, keďže uznávajú nepriamu relevantnosť rozsudku Tomaszewska na spor vo veci samej. [44]

[42] Kurzívou zvýraznil generálny advokát. Rozsudok z 21. februára 2013, Dumont de Chassart (C-619/11, EU:C:2013:92, bod 52), ktorý odkazuje na rozsudok z 15. decembra 2011, Bergström (C-257/10, EU:C:2011:839, bod 42). Úloha sčítania pri výpočte dôchodkových dávok bola vysvetlená v bode 4 návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Jacobs vo veci Koschitzki (C-30/04, EU:C:2005:272). Pozri tiež bod 45 návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Jääskinen vo veci Reichel-Albert (C-522/10, EU:C:2012:114), kde generálny advokát uvádza, že jednou z hlavných zásad, ktorými sa musí riadiť výklad nariadenia č. 883/2004 je, ako už Súdny dvor opakovane rozhodol, že „v oblasti sociálneho zabezpečenia poistenci nemôžu požadovať, aby ich presun do iného členského štátu nemal vplyv na druh alebo *úroveň* dávok, na ktoré si môžu uplatňovať nárok v štáte pôvodu". Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

[43] Rozsudok zo 4. júla 2013, Gardella (C-233/12, EU:C:2013:449, bod 34).

[44] Článok 5 nariadenia č. 883/2004 sa nemusí zohľadniť na účely sporu vo veci samej. Je to tak preto, lebo v odôvodnení 10 tohto nariadenia je uvedené, že zásady vyjadrené v článku 5 „by nemali prekážať zásade spočítania dôb poistenia, zamestnania, samostatnej zárobkovej činnosti alebo bydliska ukončených podľa vnútroštátnych právnych predpisov iného členského štátu k takýmto dobám ukončeným podľa vnútroštátnych právnych predpisov príslušného členského štátu". Pozri analýzu vo FUCHS, M., CORNELISSEN, R. (eds.): *EU Social Security Law*. Nomas, 2015, s. 123. Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Hogan v spojených veciach Bocero Torrico a Bode (C-398/18 a C-428/18, EU:C:2019:596, bod 44).

C. Odôvodnenie výberu možnosti c) navrhnutej vnútroštátnym súdom

50. Na základe akého dôvodu som, vzhľadom na prvoradý význam zásady, že poistenci, ktorí využívali svoje právo voľného pohybu, nemôžu byť zbavení výhod sociálneho zabezpečenia, na ktoré by mali nárok, ak by strávili celý svoj pracovný život v jednom členskom štáte, v týchto návrhoch dospel k záveru, ktorý podporuje aj maďarská vláda, že kľúčom na vyriešenie sporu vo veci samej je možnosť b) a nie možnosť a), ktorú navrhoval vnútroštátny súd? [45]

51. Je potrebné zdôrazniť, že nariadenie č. 883/2004, podobne ako predchádzajúce nariadenie č. 1408/71, nezavádza spoločný systém sociálneho zabezpečenia, ale umožňuje, aby naďalej existovali rozdielne vnútroštátne systémy. Jeho cieľom je zabezpečiť koordináciu systémov. [46] Ako uviedol generálny advokát Jääskinen „skutočnosť, že využívanie voľného pohybu môže mať v tejto oblasti iný než neutrálny účinok, a to zvýhodnenie alebo znevýhodnenie v závislosti od konkrétneho prípadu, priamo vyplýva zo zachovania existujúcich rozdielov medzi právnymi úpravami členských štátov“ [47].

52. Konkrétne som zvolil možnosť b) vnútroštátneho súdu, a to na základe ustálenej judikatúry k predchodcovi ustanovenia článku 52 ods. 1 nariadenia č. 883/2004, a síce článku 46 ods. 2 nariadenia č. 1408/71, znenia článku 52 ods. 1 písm. b) bodov i) a ii) nariadenia č. 883/2004, príslušných účelov a cieľov týchto dvoch ustanovení ako aj ich kontextu. [48]

53. Ako bolo uvedené v návrhoch, ktoré predniesol generálny advokát Jacobs vo veci Koschitzki [49], výpočet teoretickej výšky podľa článku 46 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1408/71, teraz článku 52 ods. 1 písm. b) bodu i) nariadenia č. 883/2004, je známy ako súčet. Súdny dvor rozhodol, že článok 46 ods. 2 nariadenia č. 1408/71, a teda článok 52 ods. 1 nariadenia č. 883/2004, „sa majú vykladať vzhľadom na cieľ stanovený v článku 48 ZFEÚ, z ktorého najmä vyplýva, že migrujúcim pracovníkom nemožno znížiť ich dávky sociálneho zabezpečenia v dôsledku toho, že využili svoje právo na voľný pohyb“ [50]. Inými slovami, teoretická výška sa „má vypočítať tak, ako keby poistená osoba bola počas celej svojej profesijnej činnosti zamestnaná výhradne v dotknutom členskom štáte“ [51]. V spore vo veci samej to znamená, že doby prispievania dosiahnuté v Holandsku, ako aj doby prispievania dosiahnuté v Poľsku sa musia zohľadniť pri výpočte tretinového limitu pre doby neprispievania na účely určenia teoretickej výšky podľa článku 52 ods. 1 písm. b) bodu i) nariadenia č. 883/2004.

54. Článok 52 ods. 1 písm. b) odráža legislatívnu voľbu, ktorá sa použije vtedy, keď nárok poistenca na dôchodok vznikne podľa práva členského štátu len vtedy, ak sa zohľadnia doby poistenia dosiahnuté v inom členskom štáte, [52] čo je prípad sporu vo veci samej (pozri bod 15 vyššie). Ako už bolo uvedené, prvý krok postupu, a to výpočet teoretickej výšky dávky podľa článku 52 písm. b) bodu i) nariadenia č. 883/2004, je *sčítanie*. Druhým krokom je podľa článku 52

[45] Pozri príklad uvedený v bode 34 vyššie.

[46] Bod 42 vyššie.

[47] Reichel-Albert (C-522/10, EU:C:2012:114, bod 45). Pozri napríklad nedávny rozsudok z 19. marca 2019, Vester (C-134/18, EU:C:2019:212, bod 32 a citovaná judikatúra).

[48] Pozri širokú analýzu pravidiel výkladu právnych aktov Únie v návrhoch, ktoré som predniesol vo veci Pinckernelle (C-535/15, EU:C:2016:996, body 35 až 70).

[49] C-30/04, EU:C:2005:272, bod 4. Pozri aj bod 23 rozsudku Súdneho dvora zo 17. decembra 1998, Lustig (C-244/97, EU:C:1998:619): „…zmluva o ES vyžaduje sčítanie všetkých dôb zohľadnených podľa rôznych vnútroštátnych právnych predpisov nielen na účely nadobudnutia a zachovania nároku na dávky, ale aj na účely ich výpočtu“.

[50] Rozsudok z 21. februára 2013, Salgado González (C-282/11, EU:C:2013:86, bod 43 a citovaná judikatúra). Pozri tiež bod 50.

[51] Tamže, bod 41 a citovaná judikatúra.

[52] Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Jacobs, pokiaľ ide o článok 46 ods. 2 nariadenia č. 1408/71, Stinco a Panfilo (C-132/96, EU:C:1997:436, bod 4).

ods. 1 písm. b) bodu ii) tohto nariadenia výpočet pomernej dávky a je známy ako *pomerný výpočet alebo rozdelenie.*[53] Hlavný účel sčítania a pomerného výpočtu spočíva v zabezpečení toho, aby dávka, ktorá má byť vyplatená, odrážala dĺžku doby, ktorú poistenec odpracoval v členskom štáte, ktorý túto časť dôchodku vypláca.[54] Ako bolo uvedené v písomných pripomienkach dôchodkového orgánu, každý členský štát vypláca pomernú sumu starobného dôchodku dosiahnutého podľa *svojich* právnych predpisov (kurzívou zvýraznil generálny advokát). Členské štáty tak financujú iba doby poistenia dosiahnuté na ich území a nie doby poistenia dosiahnuté v iných členských štátoch. Ako bolo uvedené v písomných pripomienkach poľskej vlády, výška vyplácanej dávky musí realistickým spôsobom odzrkadľovať výšku zaplateného poistného na dôchodkové poistenie, ako aj doby poistenia dosiahnuté vo svojom vlastnom členskom štáte.

55. Ako uviedol generálny advokát Fennelly, skutočná výška dávky je časťou teoretickej výšky zodpovedajúcej časti celkovej doby trvania poistenia alebo pobytu *skutočne stráveného* dôchodcom v dotknutom členskom štáte.[55] Podľa pravidla v súčasnosti uvedeného v článku 52 ods. 1 písm. b) bode ii) nariadenia č. 883/2004 sa *skutočná* výška dôchodku určí na základe teoretickej výšky podľa pomeru trvania dôb poistenia dosiahnutých v danom členskom štáte a celkového trvania dôb poistenia dosiahnutých vo všetkých členských štátoch.

56. Judikatúra vo všeobecnosti maximalizuje skutočnosti, ktoré sú relevantné pre výpočet teoretickej výšky,[56] ktorú judikatúra označuje ako prostriedok na zabezpečenie toho, aby pracovníci nestrácali výhody sociálneho zabezpečenia v dôsledku využívania práva voľného pohybu. Pokiaľ ide o teoretickú výšku, ustálilo sa, že „z článku 46 ods. 2 písm. a) [nariadenia č. 1408/71] výslovne vyplýva, že teoretická výška sa musí vypočítať ako keby poistenec vykonával svoju profesijnú činnosť výlučne v dotknutom členskom štáte“[57].

57. Účel článku 46 ods. 2 písm. b) nariadenia č. 1408/71, a teda článku 52 ods. 1 písm. b) bodu ii) nariadenia č. 883/2004 je pritom odlišný. Súdny dvor rozhodol takto:

„Aj keď cieľom výpočtu, ktorý sa má uskutočniť podľa písm. a), je poskytnúť pracovníkovi maximálnu teoretickú výšku, na ktorú by mohol mať nárok, ak by všetky doby poistenia boli dosiahnuté v danom členskom štáte, účel výpočtu podľa písm. b) je iný. Cieľom druhého ustanovenia je iba rozdelenie príslušných nákladov na dávku medzi inštitúcie dotknutých členských štátov pomerne k dĺžke dôb poistenia dosiahnutých v každom z uvedených členských štátov *pred* vznikom poistnej udalosti.“[58]

[53] Tamže, bod 5. Generálny advokát Jacobs uvádza tento príklad. „Ak by teda osoba pracovala v členskom štáte A 10 rokov a v členskom štáte B 20 rokov, potom, aj keby podľa právnych predpisov členského štátu A nemala nárok na dôchodok za dobu 10 rokov poistenia (napríklad pretože tento štát požadoval, aby tam žiadatelia pracovali 15 rokov), podľa článku 46 ods. 2 by mala v členskom štáte A nárok na jednu tretinu dávky, o ktorú by mohla žiadať, ak by tam pracovala 30 rokov“. Pozri nedávne návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Hogan v spojených veciach Bocero Torrico a Bode (C-398/18 a C-428/18, EU:C:2019:596, bod 39).

[54] Tamže, bod 49.

[55] Pozri bod 7 návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Fennelly vo veci Lustig (C-244/97, EU:C:1998:419), pokiaľ ide o predchodcu článku 52 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 883/2004, konkrétne článok 46 ods. 2 písm. b) nariadenia č. 1408/71. Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

[56] Napríklad rozsudky z 26. júna 1980, Menzies (793/79, EU:C:1980:172); z 23. septembra 1982, Besem (274/81, EU:C:1982:315); z 18. februára 1992, Di Prinzio (C-5/91, EU:C:1992:76); z 24. septembra 1998, Stinco a Panfilo (C-132/96, EU:C:1998:427); z 21. februára 2013, Salgado González (C-282/11, EU:C:2013:86) porovnaj však rozsudok z 21. júla 2005, Koschitzki (C-30/04, EU:C:2005:492). Pokiaľ ide o ďalšie pravidlá výpočtu teoretickej a skutočnej výšky dôchodkových dávok, pozri článok 43 ods. 1 nariadenia č. 987/2009 a v ňom uvedený odkaz na článok 12 ods. 3, 4, 5 a 6 uvedeného nariadenia. Tieto ustanovenia sa nezdajú byť relevantné pre spor vo veci samej.

[57] Rozsudok z 26. júna 1980, Menzies (793/79, EU:C:1980:172, bod 10). Pozri z nedávnej doby napríklad rozsudok z 3. októbra 2002, Barreira Pérez (C-347/00, EU:C:2002:560, bod 28), a návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Wathelet vo veci Zaniewicz-Dybeck (C-189/16, EU:C:2017:329, bod 51), ktoré odkazujú na rozsudok z 21. júla 2005, Koschitzki (C-30/04, EU:C:2005:492, bod 28).

[58] Rozsudok z 26. júna 1980, Menzies (793/79, EU:C:1980:172, bod 11). V origináli kurzívou zvýraznil generálny advokát.

58. Cieľom pomerného výpočtu je zachovať rovnováhu nákladov na dávky medzi členskými štátmi.[59] Ako uvádza jeden z hlavných komentárov, „zásada sčítania je *opakom* zásady pomerného výpočtu. Podľa tejto zásady je každá príslušná inštitúcia povinná zaplatiť iba časť dávky vzťahujúcej sa k príslušným obdobiam dosiahnutým podľa vnútroštátnych právnych predpisov v oblasti sociálneho zabezpečenia (pozri napríklad článok 52 nariadenia č. 883/2004)“[60].

59. Tvrdenia Komisie v zmysle, že použitie tejto metódy znevýhodňuje poistencov, ktorí využili svoje právo na voľný pohyb, v rozsahu uznanom judikatúrou, nie je možné akceptovať. Tieto tvrdenia prehliadajú tento kľúčový rozdiel medzi článkom 52 ods. 1 písm. b) bodom i) a článkom 52 ods. 1 písm. b) bodom ii) nariadenia č. 883/2004.

60. Komisia sa na podporu svojho stanoviska odvoláva napríklad na rozsudok Súdneho dvora vo veci Zaniewicz-Dybeck[61], toto rozhodnutie je však pre spor vo veci samej relevantné iba v rozsahu, v akom objasňuje, že pri výpočte teoretickej výšky sa musí uskutočniť sčítanie, ale podľa Súdneho dvora sa už ďalej nevzťahuje na skutočnú výšku.

„V takomto prípade článok 46 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1408/71 stanovuje, že príslušná inštitúcia vypočíta teoretickú výšku dávky, na ktorú si dotknutá osoba môže uplatniť nárok za predpokladu, že všetky doby výkonu práce, ktoré dosiahla v rôznych členských štátoch, boli dosiahnuté v členskom štáte príslušnej inštitúcie. Príslušná inštitúcia v súlade s odsekom 2 písm. b) toho istého článku ďalej stanoví skutočnú výšku dávky na základe teoretickej výšky podľa pomeru trvania dôb poistenia a/alebo bydliska v členskom štáte príslušnej inštitúcie k celkovému trvaniu dôb poistenia a dôb bydliska dosiahnutých v rôznych členských štátoch. Ide o metódu pomerného výpočtu.“[62]

61. Písomné pripomienky Komisie sa ďalej odvolávajú na rozsudok Barreira Pérez[63], a to ako argumentáciu v prospech zahrnutia dôb neprispievania vypočítaných na základe dôb prispievania dosiahnutých súhrnne v Holandsku a Poľsku, na účely výpočtu teoretickej výšky podľa článku 52 ods. 1 písm. b) bodu i) nariadenia č. 883/2004 a aj skutočnej výšky podľa článku 52 ods. 1 písm. b) bodu ii) tohto nariadenia. V tejto veci poistenec, španielsky štátny príslušník, ktorý pracoval v Španielsku a Nemecku, požiadal španielske orgány o dôchodok sčítaním dôb poistenia dosiahnutých podľa nemeckých a španielskych právnych predpisov, keďže poistencovi nevznikol nárok na dôchodok iba na základe španielskych právnych predpisov.

62. Podľa článku 46 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1408/71 príslušný španielsky orgán vypočítal teoretickú výšku dávky tak, že sčítal skutočné doby prispievania dosiahnuté v Španielsku, ako aj v Nemecku s „pomyselným príspevkom“ priznaným poistencovi z dôvodu jeho veku podľa

[59] Tamže.

[60] Pozri FUCHS, M., CORNELISSEN, R.: c. d., s. 17. Kurzívou zvýraznil generálny advokát. Je potrebné uviesť, že v spise nič nenasvedčuje tomu, že starobný dôchodok, o ktorý ide vo veci samej, je súčasťou „systému so stanovenými dávkami“ v zmysle článku 1 ods. 2 nariadenia Komisie (EÚ) 2017/492 z 21. marca 2017, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 (Ú. v. EÚ L 76, 2017, s. 13); ustanovenie, ktoré stanovuje prípady, keď sa upúšťa od pomerného výpočtu dávok alebo keď sa pomerný výpočet nepoužije. Príloha VIII bola predtým v súvislosti s Poľskom zmenená nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 988/2009 zo 16. septembra 2009 (Ú. v. EÚ L 284, 2009, s. 43).

[61] Rozsudok zo 7. decembra 2017 (C-189/16, EU:C:2017:946).

[62] Tamže, bod 42. Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Wathelet vo veci Zaniewicz-Dybeck (C-189/16, EU:C:2017:329, body 43 a 44). Česká republika sa tiež odvoláva na bod 42 rozsudku Zaniewicz-Dybeck na podporu tvrdenia, že článok 52 ods. 1 nariadenia č. 883/2004 vyžaduje, aby príslušný dôchodkový orgán zohľadňoval doby poistenia dosiahnuté v iných členských štátoch pri určovaní teoretickej aj skutočnej výšky dôchodku.

[63] Rozsudok z 3. októbra 2002 (C-347/00, EU:C:2002:560).

prechodného ustanovenia vyhlášky ministerstva.[64] Pomyselný príspevok však nebol zohľadnený pri výpočte pomernej dávky a ani skutočnej výšky dávky v súlade s článkom 46 ods. 2 písm. b) nariadenia č. 1408/71.

63. Súdny dvor po tom, čo v bode 25 svojho rozsudku uviedol, že pomyselné príspevky sú „pri výpočte výšky dôchodku pripočítané ku skutočným dobám poistenia“, takže predstavujú „doby poistenia v zmysle článku 1 písm. r) nariadenia č. 1408/71“[65], posudzoval, či sa pomyselné príspevky majú zohľadniť pri výpočte výšky pomernej časti dôchodku.

64. Aj keď španielska vláda tvrdila, že kladná odpoveď na túto otázku by mohla „spôsobiť vážnu ekonomickú nerovnováhu a urobiť zo španielskeho systému sociálneho zabezpečenia magnet pre osoby, ktoré sa snažia dosiahnuť citeľné zvýšenie svojho dôchodku“[66], Súdny dvor rozhodol, že pomyselné príspevky boli dosiahnuté pred vznikom rizika (dosiahnutie dôchodkového veku) a nie po jeho vzniku, v zmysle článku 46 ods. 2 písm. b) nariadenia č. 1408/71.[67] Z tohto dôvodu mali byť všetky doby pomyselného prispievania zohľadnené pri výpočte skutočného pomerného dôchodku,[68] vzhľadom na to, že opačný záver by znevýhodnil pracovníka, ktorý využil právo na voľný pohyb.[69]

65. V tejto súvislosti je možné uviesť tieto skutočnosti.

66. Po prvé vec Barreira Pérez sa javí ako nezvyčajná, keďže rozlišovanie medzi sčítaním, v súčasnosti vyjadreným v článku 52 ods. 1 písm. b) bode i) nariadenia č. 883/2004, a pomerným výpočtom, ktorý je v súčasnosti vyjadrený v článku 52 ods. 1 písm. b) bode ii) tohto nariadenia, nebolo základom odôvodnenia Súdneho dvora. Ako už bolo vysvetlené, toto rozlíšenie bolo stanovené v základnej judikatúre Súdneho dvora týkajúcej sa výpočtu dávok sociálneho zabezpečenia podľa nariadenia č. 1408/71, predchodcu nariadenia č. 883/2004.[70] Vec Barreira Pérez skôr závisela na skutočnosti, že príslušné príspevky boli dosiahnuté pred, a nie po vzniku rizika. Rozsudok Barreira Pérez sa teda má vykladať reštriktívne a s prihliadnutím na skutočnosť, že nariadenie č. 883/2004 predstavuje koordinačné, a nie harmonizačné opatrenie. Ako bolo uvedené v písomných pripomienkach dôchodkového orgánu, pri súčasnom stave práva Únie neexistuje zásada jednotnej nadnárodnej solidarity v oblasti sociálneho zabezpečenia.

67. Po druhé, a možno najdôležitejšie je, že vec Barreira Pérez sa týkala jasnej situácie, v ktorej španielske právo, vzhľadom na to, že Španielsko je príslušným členským štátom v tejto veci, pripočítalo pomyselné príspevky podľa veku osoby, ktorá žiada španielsky dôchodok. Vyhláška ministerstva, ktorá stanovuje pomyselné príspevky, teda patrila pod výraz „podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje“ uvedený v článku 46 ods. 2 písm. b) nariadenia č. 1408/71 [teraz „podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje“ podľa článku 52 ods. 1 písm. b) bodu ii) nariadenia č. 883/2004]. Vo veci Barreira Pérez nešlo o to, že by sa poistenec snažil vykladať španielske právo tak, aby zahŕňalo doby poistenia dosiahnuté mimo Španielska na účely výpočtu podľa článku 52 ods. 1 písm. b) bodu ii).

64 Článok 3 písm. b) vyhlášky ministerstva z 18. januára 1967 o uplatňovaní a vyplácaní dávok v starobe (BOE č. 22 z 26. januára 1967).

65 Rozsudok z 3. októbra 2002, Barreira Pérez (C-347/00, EU:C:2002:560, bod 26). Článok 1 písm. r) nariadenia č. 1408/71 je teraz článkom 1 písm. t) nariadenia č. 883/2004.

66 Tamže, bod 33.

67 Tamže, bod 34.

68 Tamže, body 38 a 39. Súdny dvor k tomuto záveru dospel na základe rozsudku z 18. februára 1992, Di Prinzio (C-5/91, EU:C:1992:76, bod 54). Jediné ďalšie rozhodnutia, na ktoré sa Súdny dvor odvolával pri rozhodovaní o veci samej, bol rozsudok z 26. júna 1980, Menzies (793/79, EU:C:1980:172), a rozsudok uvedený v poznámke pod čiarou 69 nižšie.

69 Tamže, body 40 až 41, ktoré odkazujú na rozsudok z 15. októbra 1991, Faux (C-302/90, EU:C:1991:385).

70 Body 52 až 60 vyššie.

68. Doby neprispievania, o ktoré ide vo veci samej, však nespadajú pod pojem „podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje“ v zmysle článku 52 ods. 1 písm. b) bodu ii), pretože poľské právo umožňuje len doby neprispievania až do výšky dôb prispievania dosiahnutých v Poľsku. Je dôležité pripomenúť, ako vysvetlil generálny advokát Jacobs vo veci Stinco Panfilo [71], že krok pomerného výpočtu má za cieľ spravodlivo rozdeliť medzi členské štáty zodpovednosť v závislosti od dĺžky doby prispievania, tak aby táto dávka odzrkadľovala dobu, ktorú poistenec odpracoval v príslušnom členskom štáte. Táto rovnováha by totiž bola naozaj, pokiaľ ide o skutkové okolnosti sporu vo veci samej, narušená, ak by trochu umelé rozšírenie dôb neprispievania v Poľsku, ktoré bolo potrebné pri výpočte teoretickej výšky dávky, na účely prekonania akejkoľvek nevýhody pre poistenca využívať právo voľného pohybu v Holandsku, bolo rozšírené na krok pomerného výpočtu a výpočet skutočnej výšky pomernej dávky podľa článku 52 ods. 1 písm. b) bodu ii) nariadenia č. 883/2004. Je potrebné pripomenúť, že väčšina dôb prispievania sa dosiahla v Holandsku (pozri bod 13 vyššie), takže narušenie v spore vo veci samej by bolo značné, ak by tieto doby boli zahrnuté do kroku pomerného výpočtu pri určovaní dĺžky dôb neprispievania, ktoré je potrebné spočítať.

69. Po tretie nahradenie indexácie maximálnej výšky dôb neprispievania z dôb prispievania v Poľsku, dobami prispievania v Poľsku a Holandsku, na účely výpočtu, ktorý sa má uskutočniť podľa článku 52 ods. 1 písm. b) bodu i) nariadenia č. 883/2004, ale nie podľa jeho článku 52 ods. 1 písm. b) bodu ii), má zmysel, ak si pripomenieme veľmi odlišné ciele týchto dvoch ustanovení. Slovné spojenie „podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje“ uvedené v článku 52 ods. 1 písm. b) bode i) sa má vykladať s ohľadom na cieľ výpočtu teoretickej výšky, a síce, že poistencom nesmie byť znížená suma ich dávok sociálneho zabezpečenia z dôvodu, že využili právo na voľný pohyb. [72]

70. Ako však už bolo uvedené, cieľom článku 52 ods. 1 písm. b) bodu ii) nariadenia č. 883/2004 je zabezpečiť spravodlivé rozdelenie zodpovednosti medzi členské štáty na základe doby prispievania v každom dotknutom členskom štáte. Z hľadiska tohto cieľa je potrebné slovné spojenie „podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje“, vykladať doslovne. Inými slovami, kontext slovného spojenia „podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje“ je v týchto dvoch ustanoveniach odlišný. [73] Doslovný výklad týchto slov vylučuje doby prispievania v hostiteľskom štáte z výpočtu, ktorý sa má uskutočniť podľa článku 52 písm. b) bodu ii) nariadenia č. 883/2004, pokiaľ ide o tretinový limit pre obdobia neprispievania podľa poľského práva, a to vzhľadom na jeho kontext a účel.

71. Tvrdenie českej vlády, podľa ktorého právo Únie bráni zohľadneniu rozdielnych trvaní dôb poistenia na výpočet teoretickej a nie skutočnej výšky dôchodku, nie je možné prijať. Nesúhlasím ani s Komisiou, keď tvrdí, že právna fikcia zohľadnená pri výpočte teoretickej sumy je rovnako obsiahnutá pri pomernom výpočte celkového počtu príslušných dôb poistenia vo všetkých dotknutých členských štátoch. Na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, rozsudok Menzies [74] sa neobmedzuje na konkrétne okolnosti uvedenej veci. [75]

[71] Pozri bod 54 vyššie.

[72] Bod 34 vyššie. Ako Súdny dvor nedávno pripomenul v rozsudku z 28. júna 2018, Crespo Rey (C-2/17, EU:C:2018:511, body 70 až 72), ak právo členských štátov nie je možné vykladať v súlade s nariadením č. 883/2004, také právo sa nemá použiť.

[73] Pozri moje návrhy vo veci Pinckernelle (C-535/15, EU:C:2016:996, bod 40).

[74] Rozsudok z 26. júna 1980, Menzies (793/79, EU:C:1980:172).

[75] Pozri napríklad rozsudky z 18. februára 1992, Di Prinzio (C-5/91, EU:C:1992:76); z 24. septembra 1998, Stinco a Panfilo (C-132/96, EU:C:1998:427); zo 17. decembra 1998, Lustig (C-244/97, EU:C:1998:619); z 19. júla 2012, Reichel-Albert (C-522/10, EU:C:2012:475); z 21. februára 2013, Dumont de Chassart (C-619/11, EU:C:2013:92); z 21. februára 2013, Salgado González (C-282/11, EU:C:2013:86), a porovnaj s rozsudkom z 21. júla 2005, Koschitzki (C-30/04, EU:C:2005:492).

72. Na záver a pre úplnosť, aj za predpokladu, že by tu uvedený výpočet obmedzoval práva poistenca na voľný pohyb podľa článku 45 ZFEÚ,[76] bol by odôvodnený zásadou sociálnej solidarity zahŕňajúcou cieľ, ktorým je väzba na poľskú spoločnosť, a nezdá sa, že by šiel nad rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie tohto cieľa, ako sa uvádza v písomných pripomienkach dôchodkového orgánu.[77]

73. Výpočet uvedený v bodoch 15 a 16 vyššie, ktorý pripravil dôchodkový orgán, preto nespĺňa v tomto ohľade požiadavky článku 52 ods. 1 písm. b) bodov i) a ii) nariadenia č. 883/2004.

74. Teoretická výška sa nevypočíta na základe vnútroštátnych dôb prispievania (104) + vnútroštátnych dôb neprispievania (34) + zahraničných dôb neprispievania (269), ale na základe výpočtu, ktorý maximalizuje teoretickú výšku (v súlade s judikatúrou Súdneho dvora), a teda vnútroštátnych dôb prispievania (104) + zahraničných dôb prispievania (269) + vnútroštátnych dôb neprispievania (124, predstavujúcich tretinu súčtu týchto dvoch hodnôt). Takýmto výpočtom sa dosiahne až 497 mesiacov vnútroštátnych dôb prispievania a je to práve výpočet uvedený v možnosti b) vnútroštátneho súdu, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

75. Skutočná výška však bola správne vypočítaná dôchodkovým orgánom, ako je uvedené v bode 16 vyššie. Skutočná výška dávky bola vypočítaná na základe pomerného výpočtu zo 138 mesiacov poľských dôb poistenia (104 mesiacov poľských dôb prispievania navýšených o 34 mesiacov dôb neprispievania ohraničených na jednu tretinu vnútroštátnych dôb prispievania na celkový počet 407 mesiacov poistenia v Poľsku a Holandsku).

IV. Návrh

76. Navrhujem teda túto odpoveď na prejudiciálnu otázku, ktorú položil Sąd Najwyższy (Najvyšší súd):

Článok 52 ods. 1 písm. b) nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia by sa mal vykladať v tom zmysle, že za okolností sporu vo veci samej príslušná inštitúcia má pri výpočte dôchodkových dávok zohľadniť doby neprispievania v rozsahu neprekračujúcom jednu tretinu súčtu dôb prispievania dosiahnutých podľa vnútroštátneho práva a právnych predpisov iných členských štátov iba na účely stanovenia teoretickej výšky dôchodku podľa článku 52 ods. 1 písm. b) bodu i) nariadenia č. 883/2004, a nie na účely stanovenia skutočnej výšky dávky podľa článku 52 ods. 1 písm. b) bodu ii) nariadenia č. 883/2004.

[76] Pozri v tejto súvislosti rozsudok zo 7. marca 2013, van den Booren (C-127/11, EU:C:2013:140, body 38 až 46). Dodržiavanie ustanovení sekundárneho práva Únie, akými sú nariadenia č. 1408/71 a č. 883/2004, nebráni existencii prekážok voľného pohybu, ako tomu bráni článok 45 ZFEÚ. Pokiaľ ide o článok 21 ZFEÚ, pozri rozsudok z 19. júla 2012, Reichel-Albert (C-522/10, EU:C:2012:475, bod 38): „je potrebné pripomenúť, že aj keď si členské štáty ponechávajú svoju právomoc organizovať svoje systémy sociálneho zabezpečenia, musia pri výkone tejto právomoci prinajmenšom dodržiavať právo Únie a ustanovenia Zmluvy týkajúce sa voľného pohybu občanov zaručené v článku 21 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudky Elsen, C-135/99, EU:C:2000:647, bod 33, ako aj z 1. apríla 2008, Gouvernement de la Communauté française a gouvernement wallon, C-212/06, EU:C:2008:178, bod 43).“

[77] Rozsudok z 26. októbra 2006, Tas-Hagen a Tas (C-192/05, EU:C:2006:676, body 34 a 35). Pozri nedávne návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott vo veci Staatssecretaris van Economische Zaken a Staatssecretaris van Financiën (C-133/13, EU:C:2014:2255, bod 38).